

Diyesuwa Dedena

3

*Sidohana Isalaela Dodoga sa Lau Diyodan
Tefana*

Diyesuwa 3:1-17

¹ Hola hige i ifi tatatali na Akasiya* sa lau afulen, na sa leu Diyodan Ho'owana sadaina yai, be amainiya edi palai sa fa'obiyo fuyo'idi.[†] Na sa bagibagi bena sa lau tefa.

² Ya lau ee-, lahaifafaihonana, baba'isa sa lau palai hesa - hesa,

³ be dodoga sa falibadi, itiyen,

Yena tau antalasam ami itadi, GUYAU emi Yaubada ena Laugagayo Aba Husa'ina[‡] sa ilo'iloloi mate, emi palai au lopadi, na au lau watanidi. (*Au'aulaha 25:10-16, yo Au'aulaha 37 hinaga.*)

⁴ Beyabeyana hige umi amaite'i, be aba launa ami fakau. Haba sa fa'itamiu. In moho, tabu au sigilau sadaina. A'awana doha kilomita esega.

⁵ Habahim Diyesuwa dodoga ya falibadi iyen,

* **3:1** "Akasiya" hesana hesa mate "Sitim."   † **3:1** Edi palai hige doha eda gwa'u. Edi palai mate, yosiyosi 'wapidi yai sa ginaulidi. Sa pei hitinidi, sa famala edi luma. Edi aba lau somo yai, gonowana sa lawelawedi.   ‡ **3:3** Beyabeyana Mose lau-gagayo safuhudohudo'i ya uli ume'ehu yai, na aba husa'ina bogesina sa ginauli mate, ganamulina yo ganahewana gole afa'afa sa fapatu.

Taumi au fa'a'adi. Yaluwami enehena au nonoha. Pa'ana bobon Yaubada ena gigibwali yai haba no'o laulauna ya fataumahata lisida yai.

6 Diyesuwa ya libalau tau antalasam lisidi yai, iyen,

Laugagayo au abi hitin, be au iloloi, na au lawen be dodoga au famulidi.

Yo feder, alinana sa lau watan, be sa iloloi.

7 Yaubada Diyesuwa ya faliba iyen,§

Aho, haba E fatubu be hesam E tole hitin. Isalaela mahudo'idi haba sa fa'atitiyem, be haba sa siba, Yau ma'em, doha ma'egu Mose.

8 Tau antalasam u falibadi mate saluma Laugagayo tau baheina, yena ami mahano Diyodan Ho'owana bubuna yai, au lau, au obiyo ho'owana fotefotena yai.

9 Yo feder, Diyesuwa ya libalau Isalaela lisidi, iyen,

Au laoma aite'i, haba Yaubada eda GUYAU ena liba te atahiyan.

10-13 Yaubada ena Laugagayo Aba Husa'ina haba te ita, be haba te siba sidohana In Tano'ubu Mahudo'ina eda Guyau. Tau antalasam dodogadi haba sa iloloi bwa'iyen, be sa doheyen Diyodan yai. Yena ahedi sa bwa'iyedi Diyodan Ho'owana yai mate, haba ya didi tau, na uluna yai haba ya siu fuyo hasa. Doha, haba te siba, In Tano'ubu

---

§ **3:7** Au ita'ita lau Diyesuwa 4:4 mate, amainiya liba-fasunuma te Yaubada ya fawananaha.

Mahudo'ina eda Guyau. Itete sidohana haba te siba Yaubada Mwahumwahulina ganahewada yai, be In haba wananaha, Kanana, Hiti, Hiwi, Pelisi, Giligasi, Amoli yo Diyebusi dodogadi haba ya lau we'aidi hinaga.*

Na aho te, au si'l'o'inadi dodoga 12, esega - esega Isalaela sulu hesa - hesa yai.

14-15 Mahula fuyana mate, be Diyodan Ho'owana ena fuya wewe. Habahim, dodoga edi palai sa lopadi, bena Diyodan Ho'owana haba sa gayo dohe. Laugagayo tau baheina, iti, sa bwa'iyedi. Na tau antalasam te, sa gayo lau ho'owa yai,

16 Ma'esega, na ho'owa ya tiwa, pa'ana ulu yai ya siu fuyo hasa, Adam yo Salatan lumadi yai.[†]

Ho'owa gwaluna ya tiwa, ya lau Gabogabo Pe'ipe'ina.

Habahim, gonowana dodoga sa lau tefa, tefa leuleuna yai, Diyeliko nu'una yai.

17 Sa dohe sa lau tefa tanohi pitapitalina yai, na Laugagayo tau baheina, gelegele atipuna yai sa obi'obiyo. Sa obi'obiyo ee-, Isalaela dodoga mahudo'idi sa laoma sa lau tefa.

4

Diyodan Ho'owana ena Fuya Tiwa Fafa'ilalana Diyesuwa 4:1-5:1

1 Ya lau ee-, Isalaela mahudo'idi sa ofi lau tefa, Yaubada Diyesuwa ya faliba, iyebo,

* **3:10-13** Adi waiyunu ya fatilidi mate, nu'u ou'oulidi yai sa miya.

† **3:16** Mapu au ita.

² Dodoga 12 u si'o'inadi sulu esega - esega yai, na u falibadi, uwen,

³ Au lau Diyodan Ho'owana atipuna yai, somo yai tau antalasam sa obi'obiyo, be ume'ehu esega - esega ami abidi, be ami bahe lawedi somo yai emi an abi pei palai yai, i'ipa te.

⁴ Be Diyesuwa dodoga te ya yoga gogonidi,

⁵ be ya falibadi, iyebo,

Au lau be, GUYAU eda Yaubada ena Laugagayo Aba Husa'ina au bwa'iyedi, be ho'owa atipuna yai ume'ehu au baheidi, sulu esega - esega Isalaela ganahewada yai.

⁶ Ite ume'ehu te haba eda fafa'ilala somo Yaubada ya ginauli. Fuya matada yai, yena nantuemu sa fati'o, "Ume'ehu te, aniyona somo?"

⁷ Haba ami falibadi, auwe, "Ume'ehu te haba ya fafanuwa hitinida, fuyana Yaubada ena Laugagayo Aba Husa'ina sa ilolo lawen tefa, Ho'owana mate ya tiwa. Ya famala eda fafa'ilala, fuya hige ana siga."

⁸ Diyesuwa dodogadi wa ya fatalahadi, be ena liba sa lau watan. Ume'ehu 12 sa abidi Diyodan atipuna yai, Isalaela sulu esega - esega sa bahe leuwedi, bena haba edi aba abi gwa'u yai sa toledi.

⁹ Diyesuwa ume'ehu te ya pei gogondi. Na ume'ehu wa hola otadi.*

¹⁰ Na hola hige i pei gogondi, tau antalasam Diyodan atipuna yai sa obi'obiyo. Ya lau ee-, Yaubada

* **4:9** Dodoga haisa sa nuwatuhui, lausoisoina te aniyona doha ite: Diyesuwa hinaga ume'ehu 12 ya pei gogondi Ho'owa atipuna yai.

Diyesuwa ya faliba be ginauli mahudo'ina sa ginauli fa'ofidi, doha Mose ha'a Diyesuwa ya faliba.

Sa obiyo ee-, na dodoga mahudo'idi sa feula, be sa lau tefa.

¹¹ Sa ofi lau tefa, habahim, tau antalasam Lau-gagayo Aba Husa'ina sa mulitama, na dodoga sa kinokinodi.

¹² Na sulu faihona wa, Leubena, Gada, yo Man-ase tefana, hiyala dodogadi ma nonohadi, ma afa haidadi sa bwa'i, sa lau tefa, doha beyabeyana Mose ha'a ya fatalahadi. *(Diyesuwa 1:12-15)*

¹³ Yaubada ena tau hiyala mahudo'idi 40,000 sa lau tefa Diyeliko Gonna yai, sa abi nonoha bena haba sa hiyala.

¹⁴ Lahaina yai ni, Yaubada Diyesuwa hesana ya tole hitin, Isalaela matadi yai, na ena miyamiya fuyanidi yai sa fa'atitiyen, doha Mose sa fa'atitiyen.

¹⁵ Yaubada ya libalau Diyesuwa lebena, iye,

¹⁶ Laugagayo tau baheina u fatalahadi, be Diyodan yai ti gayo hitima.

¹⁷ Be Diyesuwa, Yaubada ena liba ya lau watan.

¹⁸ Tau antalasam sa gayo hiti dakodako yai, yo feder ho'owa ya didi. Yo feder, Diyesuwa hesana sa fa'atitiyen, pa'ana no'o itete sa ita.

¹⁹ Nawalahi Mati, lahaina 25 yai, Yaubada ena gigibwali ya famahata, Isalaela dodogadi lebedi yai, lahaina sa lau tefa, be Giligala yai palaidi sa peidi, Diyeliko tefa saisaina yai.

²⁰ Be Diyesuwa ume'ehu Diyodan yai sa abidi wa, amainiya ya pei gogondi.

²¹ Be ya liba Isalaela lebedi yai, iyebom,

Bobon asubena, yena ami hiti mulita sa fati'o, tiyebom, "Ume'ehu te, aniyona somo?"

²² Au falibadi, auwen, "GUYAU eda Yaubada, ho'owa ena fuya fatedena yai, Isalaela sa lau tefa.

²³ Yo ho'owa ya fatede, be gonowana te lau tefa, doha beyabeyana Gabogabo Balebalelemlna ya fatede, eneheda." (*Au'aulaha 4:21*)

²⁴ Haba dodoga mahudo'idi tano'ubu yai te, sa siba sidohana Yaubada ena gigibwali ya la'i, na haba hesana te fadebasae, fuya hige ana siga.

5

¹ Amoli edi baba'isa Diyodan tefa leuleuna yai yo Kanana edi baba'isa Gabogabo La'ilai tefana yai, wasa sa atahiyen sidohana Yaubada Diyodan Ho'owana ya fatede, na Isalaela mahudo'idi sa lau tefa. Yo feder, Amoli yo Kanana edi baba'isa nuwadi sa belubelu. Ya famala edi 'wasabu.

Somo-Somo Isalaela lisidi yai ya Tubu, Giligala yai

Diyesuwa 5:2-12

² Fuyanna yai, Yaubada ya libalau Diyesuwa lebena, iyen,

Emi wau'oya au oipididi, be Isalaela tataudi mwagisadi dududi 'wapidi au ibo fahidi.* (*Luka 2:21*)

* ^{5:2} Beyabeyana, wau'oya o nabu'a yafafuyo edi nigo. Ume'ehu hesa yai sa oipididi. Ibo-fahi aniyona doha ite: fuya ou'ouli wawaya tatau afa'afa mwagisadi matadi 'wapidi sa ibo-fahidi. Laugagayo te ya famala edi fagabi o fatabu. Yesu ena fuya yai hinaga doha.

3 Yo feder, sidohana Yaubada ya fatalaha, ya gin-auli watan, be Isalaela tataudi mwagisadi dududi 'wapidi sa ibofahidi. Tu'ana ni hesana sa tole, "Mwagisa Dududi 'Wapidi Aba Ibofahidi."

4-6 Fuyanna Isalaela Idipi sa lau afulen, tatau mahudo'idi mwagisadi dududi 'wapidi ha'a sa ibodi. In moho, fuyanna nu'u pitapitalina yai sa laulau, boliman 40 ganahewana yai, nanatudi mwagisadi 'wapidi hola hige ti ibofahidi, yo hinaga saluma hiyala tataudi Idipi sa lau afulen, pa'ana Yaubada ena liba hige ti lau watan, yo feder ya kaumananaedi, be nu'u pitapitalina yai ha'a sa pe'i, doha iyen,

Tabu au lau Nu'u Mahumahulana yai, ha'a hiti bwa'ibwa'idi lisidi yai E liba fasunuma'edi.[†]

7 Tatau wa, nanatudi hola hige mwagisadi dududi 'wapidi ti ibo papadi. Logedidi, iti Diyesuwa ena tau paisowa ya fatalahadi, be mahudo'idi mwagisadi dududi, 'wapidi sa tomofahidi.

8 Mulina yai, Nu'u mahudo'ina sa miya edi palai yai, ya lau ee-, omatadi sa mwafo.

9 Na Yaubada ya libalau Diyesuwa lebena, iyen, Beyabeyana afa wahamiu Idipi yai sa fakamkamnadi, be aho te emi taumayamaya E ibo afulen. (*Au'aulaha 1:11; 5:4-20*)

Itete sidohana nu'una te hesana sa tole *Gili-gala*.[‡]

[†] **5:4-6** Sidohana sa uli TEV ganahewana 'e famuli watan "Nu'u Mahumahulana" o "promised land."   [‡] **5:9** *Giligala*, alinadi yai aniyona mate *aba kamfahi*.

10 Fuyanna Giligala yai sa miyamiya, Diyeliko Gonna yai, nawalahi lahaina 14 maimailafina yai, Bayawa An'angogona sa ginauli. § *(Au'aulaha 12:13)*

11 Bobonna, mate fuya bwa'ibwa'ina Kanana adi kalahe sa andi: fwalawa tumadi nefanefadi, yo fwalawa hige siusiuna, tegategadi.

12 Yo feder, fuyana Diyesuwa Isalaela ya lawedi Kanana yai mate, Kanana dodogadi adi gabu an'andi sa kalakalahe, na ma esega, mena ya be'utau, hige ti abi.

Sidohana Diyeliko sa Eli halaen

Diyesuwa 5:13-6:27

13 Diyesuwa ya sigilau Diyeliko sadaina yai, na matana ya lau hitin yo feder, taumoho hesa ya ita nuwanuwana yai, ya obi'obiyo, ma kepakepatana.

Diyesuwa ya hasai, ya fati'o iyen,
Um hidamai, o ama waiyunu?

14 Alinana ya bui, iyen,
Hige'e. Yau mate Yaubada ena Hiyala Tau Lau kulukuluwena.

Na Diyesu wa ya hoba lidi, be ya fa'atitiyen, na iyen,

---

§ **5:10** *Bayawa an'angogo o pasowa*, aniyona mate: fuyanna Anelu ya lau Idipi bena nanatudi tau-baguna ya lau-funuhidi, na Isalaela tataudi edi hafohafo tapi duhuduhudi yai yo laufabala yai, 'wasina sa fahoihoiyedi, be anelu wa ya bayawaidi. Hige gonowadi pasowa ti an, ena hige mwagisadi ti ibo-papadi. Au'aulaha 12:48 ami ita hinaga. Aho te, ema Kalenda yai, fuyanina mate doha Easter fuyanna yai.

Egu Ba'isa, yau em tau paisowa. Somo wa fanuha, haba E ginauli.

15 Ba'isa wa, iyen,

Ahem sumadi u abifahidi, pa'ana tanohi fafagabina yai wa obi'obiyo.

Yo feder, ena liba Diyesuwa ya lau watan.

6

1 In moho, Diyeliko eda'eda sa gududi, be tabu Isalaela dodogadi ti luhulau e ti kalamahanoma, pa'ana iti adi waiyunu.

2 GUYAU ya libalau Diyesuwa lisina, iyen,

Nu'u te ha'a E nuwa afulen nimam yai, be edi ba'isa la'il'a'i yo ena hiyala tataudi ha'a E lei hafihafitidi.

3 Lahai faligigi esega ganahewadi yai, Um yo em hiyala tataudi au lau nu'u ni au fata'i'ili, be lahain esega, haba ma esega ami fata'i'ili.

4 Tau antalasam faligigi luwaga edi bwagigi ti abidi,* be ti bwa'i. Na Laugagayo Aba Husa'ina, mate ai mulidi.

In moho, lahain fafaligigi luwaganaya, fuyana bwagigi sa yufi, mahudo'imiu ami lau, ami ta'i'ili ma faligigi luwaga.

5 Haba sa yufi fawewehe, ma esega, tatau sa halhalabo, na Diyeliko ganana haba ya talopalopa. Habahim, mahudo'imiu ami dudulai, ami luhulau duhu balabalamumu yai.

6-7 Diyesuwa ya libalau tau antalasam lisidi, iyen,

---

* **6:4** Edi bwagigi mate, sipi donadi yai sa ginaginaulidi.

“Tatau au falibadi, bena sa fatubu, be duhu balabalamumu sa fata'i'ili.

Tau hiyala pele hesa sa bwa'i,
mulina yai bwagigi tau abina faligigi luwaga,
habahim, laugagayo tau baheina.”

8-9 Diyesuwa somo ya falibadi, doha sa gin-aulidi:

Habahim, tau hiyala pele hesa sa bwa'i;
mulina yai, tau antalasam bwagigi sa yufi;
atipu yai, tau antalasam, iti laugagayo tau
baheina,
mulidi yai, hiyala pele hesa.

Ma esega, bwagigi sa yufidi, dagugudi.

10 Na Diyesuwa tatau ya fatalahadi, iyen,

Tabu au halabo, yo tabu liba hesa au libaen,
ya lau wee-, ana siga E falibamiu.

11 Habahim, tatau mahudo'idi ya falibadi, be Yaubada ena Laugagayo Aba Husa'ina sa iloloi,
be duhu balabalamumu sa fata'i'ili ma esega,
habahim, sa fiyoma edi aba miya yai; amainiya sa eno.

12-13 Bobon ma hwalahwalalana, Diyesuwa ya obiyo. Itete haba lahaifafaluwagana, tau antalasam yo hiyala tataudi duhu balabalamumu wa sa fata'i'ili bodai gonogonowana doha bon:

Bwa'ibwa'idi tau hiyala pele hesa;
mulina yai, tau antalasam faligigi luwaga,
bwagigi tau yufidi;
atipu yai, Laugagayo tau baheina;
mulidi yai, hiyala pele hesa.

Itete, fafaluwagana, bwagigi sa yufidi, alinadi.

14 Lahaina yai, duhu balabalamumu sa fata'i'ili bodai ma esega moho, be sa fuyoma edi aba miya. Doha ite sa ginaginauli, ya lau wee-, lahai faligigi esega.

15 Ya ifi tatatali, lahaifafaligigi luwagana yai, sa obiyo, be nu'u ni sa fata'i'ili ma faligigi luwaga doha fuya bwa'ibwa'ina yai.

16 Fafaligigi luwagana yai sa ta'i'ili, tau antalasam begana haba bwagigi sa fadagugu, na Diyesuwa tatau mahudo'idi ya falibadi be sa halabo, yo iye,

Nu'u te Yaubada ha'a ya feleda!

Duhu balabalamumu yo ginauli mahudo'idi ganahewana yai bena ami faheyaya esegahidi; ya famala eda antalasam Yaubada eda Guyau, ena-hena.

17 Na waihin matamata heyayana, Lahaba moho, ma afa efana, tabu ti faheyayadi, pa'ana in eda tau ita sipo ya simodi.

18 Tabu bena ginaulifafagabidi hesa au abidi. Yena ami ginauli doha, mate haba heyaheyaya ami leyama Isalaela ganahewada yai. (*Diyesuwa 7:1*)

19 Ginauli mahudo'idi mate, powati afa'afa doha: siluba, gole, kapa, yo ayan, mate te tole hudo'i, Yaubada enehena. Ya famala GUYAU ena ainauya.

20 Yo fede, ma esega tau antalasam bwagigi sa yufidi sa atahiyedi. Habahim sa halabo la'ilai. Yo fede, ganana ya talopalopa![†] Tau hiyala mahudo'idi sa dudulai hasa duhu balabalamumu ganahewana yai be sa eli halaen.

[†] **6:20** Diyeliko ganana wa ya la'i wanana, yo hewana ya lofa. Ume'ehu la'ilai'idi sa katakatandi be sa ginaginauli.

21 Kepata yai duhu balabalamumu dодогади: tatau lala'i, wawahin lala'i, yo wawaya kiki'ina mahudo'idi sa lau funuhidi, yo bulumakau, sipi, yo donki mahudo'idi hinaga sa lau funuhidi.

22 Diyesuwa tau ita sipo luwaga wa ya faliba, iyen,

Au luhulau Lahaba ena luma, be ma afa efana au ledima, doha ami liba fasunuma'en.

23 Yo feder, hewahewali sa lau, be waihin matamata heyayana sa foyahiyama, ma tinana yo tamana, afa lofuna, yo ana boga mahudo'idi, be sa famiya komakomanidi edi tefa yai.

24 Duhu la'i sa gabu golu, habahim edi ginauli mahudo'idi sa gabu esegahidi. Na powapowati moho sa lau afuledi, Yaubada enehena: siluba, gole, kapa, yo ayan.

25 In moho, Diyesuwa Lahaba ya tole komakomani, ma afa efana, tabu ti talaidi, pa'ana luwaga wa ha'a ya simodi, fuyanina yai ya fatamali lawedi Diyeliko yai. Fuyanna yai, Lahaba ena hiti mulita hola sa miyamiya Isalaela yai.

26 Lahaina yai, Diyesuwa ya angwala, iyen,

Yena sai ya anpate bena Diyeliko nu'una te ya ginauli fuyoi,

mate haba Yaubada ya kaumananaen.

Sai la'i Yena gana pa'ana ya ginauli bodai, ena maisa mate haba natuna bwa'ibwa'ina ya pe'i. Sai la'i yena gana eda'edana ya ginauli bodai, haba natuna mulimulitana ya pe'i. (**1 Kin 16:34**)

27 Yaubada mate Diyesuwa ma'ena. Wasana ya tadada, be nu'u dodogadi mahudo'idi sa sibai.

24

Sidohana Yaubada Isalaela ya ita watanidi
Diyesuwa 24:1-13

¹ Diyesuwa Isalaela Sulu mahudo'idi ya fa'oigogodi, Sekem Nu'una yai, be edi tanutanuwaga, ba'iba'isa, yo tau fakasa mahudo'idi sa laoma Yaubada matana yai.

² Na ya falibadi, iyen,
 Itete somo Yaubada eda GUYAU ya libaen,
 Hiti bwa'ibwa'i edi fuya yai, Ifeleti Ho'owana tefana yai sa miya, yo yaubada haisa sa fade-basaedi. Amainiya, ami ulu tubu hesa hesana Tela mate Abelaham yo Nahola tamadi.

³ Amainiya Ifeleti yai, Abelaham E foyahi lawen, Kanana Nu'una mahudo'ina yai, yo ana hiti mulita boludi E fatadadadi, yo natuna E felen, hesana Isako.

⁴ Na Isako nanatuna E felen, hesadi Iyakobo yo Isowa, yo tu'adi haisa Idom nu'una yai Isowa E felen, enehena. Na Iyakobo ma'ana hiti mulita sa lau Idipi.*

⁵ Fuya lofalofa mulina yai, Mose yo Elon E fa'obiyodi tau saguhigu. Habahim, heyahayaya la'ilai'i E leyama Idipi yai. (*Diyesuwa 24:25, yo Au'aulaha*)

⁶ Na afu wahamiu E lawe hudo'iyedi. Fuyanna Idipi sa lau afulen, Idipi ma'edi hosi tau awaidi yo hosi edi saliyoti, amainiya sa lau we'aidi. Na fuyanna sa mahanoma Gabogabo Bale-balelempa sadaina yai,

⁷ sa an'eta laoma, itiye,

* **24:4** Ami ita lau Aba Fatubu Bukana yai hinaga

“Aee-, u saguhimai!”

Na kamumu E tole, iti yo Idipi dodogadi ati'atipudi yai.

Na gabogabo E fasiu fuyoi, be sa kapulolo.

Ami siba somo E ginauli Idipi lisidi yai.

⁸ Nu'u pitapitalina yai ami miya ee-, fuya lofalofa, habahim, E lawemiu Amoli Nu'una yai, Diyodan tefa saisaina yai. Sa hiyalaimiu, na E galatatamiu. Edi tanohi ami abi, enehemiu, na E lau funuhidi umi debamiu yai. *(Namba 21)*

⁹ Na dodoga luwaga, hesa hesana mate Balaki. Tamana hesana Sipoli. In mate Mowabi edi ba'isa la'il'a'i. Na hesa hesana Balam, tamana mate Beyoli. Mowabi dodogadi, ma'edi ba'isa sa hiyalaimiu. Yo fede, Balaki liba ya fatamali lawen, Balam lebena. Ya faliba bena ya kaumananaemiu.

¹⁰ In moho, ibege ya ata'atahi lau Balam lisina, be ya liba fasunumaimiu. Itete sidohana E faloholohomiu Balaki lisina yai. *(Namba 22-24)*

¹¹ Fuyanna, Diyodan ho'owana ami lau tefa, be ami mahano laoma Diyeliko Nu'una yai, dodogadi sa hiyalaimiu, doha Amoli, Pelisi, Kanana, Hiti, Giligasi, Hiwi yo Debusi sa hiyalaimiu. In moho, egu sagu yai, ami lei hafihafitidi. *(Diyesuwa 3:10)*

¹² Bumo hinaga E fatamali bwa'iyedi, be Amoli yo edi baba'isa luwaga sa we'aidi. Hige bena emi kepata yai, e emi pidu yai au fa'wasabudi.

¹³ Na uma'uma tanohidi, yo duhu la'i ginaginalauli nonohadi E felemiu, mate hige au ginaulidi.

Na aho, uma'uma uludi nonohadi ami an'annidi,
wain yo oliwe gabudi, umi hige la'i au umahidi.

*Isalaela Nuwadi sa Hinelidi bena Yaubada sa
Famuli Watan*

Diyesuwa 24:14-24

14 Diyesuwa iyen,

Yaubada au fa'atitiyen, yo ma nuwa ofimiu au famuli watan. Ami mumuga edi yaubada doha oitau au peidi yo au nuwa fuiyedi, yaubadadi beyabeyana Idipi, yo Ifeleti Nu'udi yai sa famuli watanidi.[†]

Na Yaubada Wananaha moho au famuli watan.

15 Ibe yena Yaubada Wananaha hige au fanuha, mate,

lahai te, nuwamiu au hinelidi.

Haba yaubada tausomo ami lau watanidi?

Ami mumuga, Ifeleti yai edi yaubada haisa?

E Amoli edi yaubada haisa iti edi tanohi yai te,
aho te miyamiya?

In moho, ma'agu boga haba Yaubada eda GUYAU
'e lau watan.

16 Dodoga ena liba sa bui, itiyen,

Ibege Yaubada Wananaha ai nuwa fuiyen, na yaubada haisa ai famuli watanidi.

17 Edi aba lau fayofayoida Idipi yai,
Yaubada eda GUYAU ya foyafoyahida, yo ena gigibwali ya famahatadi, be te itadi, yo ya ita wata loholoho'ida nu'u haisa somo yai eda aba lau yai.

[†] **24:14 Ifeleti mate** Ho'owa la'ilai hesa *Mesopotamia Nu'una* yai.
Aho te, nu'una hesana mate *Iraq*.

18 Eda fuya mahanoma tanohi yai te, Amoli dodogadi, tanohi tau miyaina, Yaubada ya lau we'aidi. Haba ai hinaga GUYAU 'e famuli watan, In eda Yaubada.

19-20 Na Diyesuwa ya libalau lisidi yai, iyen, Nuwana, hige gonowamiu, GUYAU au famuli watan. Ibege emi heyahayaya i nuwa afuledi. Pa'ana In mate Yaubada Esega.[‡] Haba ya fawaiyunu'emu yena yaubada haisa ami famuli watanidi, yo haba ya faheyayamiu yena nu'u haisa yaubadadi ami famuli watanidi.

Beyabeyana ya loholoho lisimi yai. In moho, haba ya faheyayamiu, yena ami ginauli doha.

21 Diyesuwa alinana sa bui, itiyen,
Ii-, haba GUYAU 'e famuli watan.

22 Diyesuwa edi liba ya bui, iyen,
Au fawananaha fuyoimiu, haba nuwamiu ami hinelidi, be Yaubada ami famuli watan.

Sa liba, tiyen,
Ii-, 'E liba dudulai!

23 Ya liba adidili lebedi yai, iyen,
Yena wananaha, nu'u haisa yaubadadi au abi afuledi, Guyau, Isalaela eda Yaubada, au tau'ului.

24 Habahim, Diyesuwa sa faliba, itiyen,

[‡] **24:19-20** *Yaubada Esega* Alina Dimdim yai, aniyona mate *Yaubada Tabuna*.

Haba GUYAU eda Yaubada 'e lau watan, na ena laugagayo hinaga 'e lau watan.

Edi Fawananaha Fafa'ilalana Sidohana sa Bono.

Diyesuwa 24:25-28

²⁵ Lahaina yai, Diyesuwa yo dodoga edi yali sa ginauli Yaubada matana yai. Sekem Nu'una yai ni, laugagayo haisa ya feledi bena sa lau watanidi.

²⁶ Yo feder, Yaubada ena laugagayo bukana yai ya ulidi, habahim, Yaubada ena tanohi fafagabina yai ni, ume'ehu la'ilai ya bono, oyagi hesa hesana *oki pa'ana* yai. §

²⁷ Ya libalau ou'oulidi lisidi, iyen,

Ume'ehu te eda yali fafa'ilalana, pa'ana Yaubada ena liba mahudo'idi lisida yai, ume'ehu te ya atahiyedi. Yo feder, in haba tau fawananahana lisimi yai. Haba eda Yaubada ami kawawananaha'en, na tabu au lau afulen!

²⁸ Mulina yai, Diyesuwa dodoga mahudo'idi ya fatamalidi sa lau hesa - hesa ena nu'u yai.

Diyesuwa ya Pe'i

Diyesuwa 24:29-31

²⁹ Mulina yai, Yaubada tau saguhina, Diyesuwa, Nun natuna, ya pe'i. Ena boliman mate 110.

³⁰ Ena nu'u hesana Timnata Sala, Efalaim Tu'adi ganahewadi yai, mate tu'a hesa hesana Ga'asi tefa lidilidina yai amainiya sa bo'usai.

³¹ Diyesuwa ma miyamiyana, Isalaela Yaubada sa lau watan, ya lau ee-, ya pe'i. Mulina

---

§ **24:26** *Oki* mate oyagi po'ipo'ina hesa Isalaela edi nu'u yai. Oyagidi te, ti ota ee-, fuya lofalofa, na hige ti pe'i.

yai, Diyesuwa ena baba'isa sadaina yai ma miyamiyadi, Yaubada sa lau watan hinaga, pa'ana ginauli mahudo'idi Yaubada ya famahatadi lisidi yai, matadi yai sa itadi.

Diyosepa Silanna

Diyesuwa 24:32

³² Beyabeyana, Idipi yai, Diyosepa silanna sa lawen, be adi ulutubu, Iyakobo, adi bwana tanohina ha'a ya une, maisana mate siluba ou'oulidi 100, Hamoli nanatudi lebedi yai, amainiya Sekem nu'una yai sa bo'usai.

Eliyesa

Diyesuwa 24:33

³³ Yo Eliyesa, Elon natuna ya pe'i hinaga, be sa bo'usai, Gibiya Nu'una yai. Nu'una mate Efalaim Tu'adi ganahewadi yai, ha'a sa felen, Eliyesa natuna Fineyasi, enehena.

Buka Tabuna Tefadi

**Mark, Acts, and selected excerpts of the Old
Testament in the Buhutu language of Papua New
Guinea**

Buk Baibel long tokples Buhutu long Niugini

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buhutu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-10-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b1271b11-d020-530e-9a26-058206609fc0